

TARTU ÜLIKOOL
ÕIGUSTEADUSKOND
Võrdleva õigusteaduse õppetool

Ragne Piirits

**SEKSUAALKURITEOD ALAEALISTE VASTU
JA NENDE TOIMEPANEMIST MÕJUTAVATEST TEGURITEST**

Bakalaureusetöö

Juhendaja
dr iur Silvia Kaugia

Tartu
2013

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Seksuaalkuriteod alaealiste suhtes.....	6
1.1 Eesti karistusseadustikus sätestatud alaealiste vastu suunatud seksuaalkuriteod.....	6
1.2. Kohtulahendite analüüs maakohtute tasandil.....	14
2. Pedofiilia mõiste ja olemus.....	19
2.1. Pedofiilia mõistest.....	19
2.2. Pedofiilia olemusest	21
3. Seksuaalkuritegude toimepanemist mõjutavad tegurid	23
3.1. Sugu.....	24
3.2. Perekonna mõju.....	25
3.3. Agressiivsus	28
3.4. Alkohol ja narkootikumid	30
3.5. Isiksuse patoloogiline areng.....	31
Kokkuvõte	37
Sexual offenses against under age and the influencing aspects of committing them.....	40
Summary	40
Kasutatud kirjandus	42
Kasutatud normatiivmaterjal.....	44

Sissejuhatus

Igavesefilosoofia järgi püüdleb inimene oma valikutes loomusunni abil teleoloogiliselt positiivse lõpptulemuse poole. Inimesele on antud loomulikud alusteadmised kõlblusest, millele toetudes ta on võimeline mõistuse abil tegema vahet hea ja kurja, õige ja vale vahel.¹

Seksuaalelu on üks tihedamaid loodusega ja looduseadustega kokkupuutuvaid eluvaldkondi, mistõttu seksuaalelu normid ei saa tuleneda vanatüdruku silmakirjalikust vagadusest ega prostituudi tööalasest tehingust maksujõulise kliendiga.²

Eesti meedias on palju juttu inimestest, kes on osutunud pedofiiliakuritegudes kahtlustavateks³ või kannavad selle eest juba karistust.⁴ Samuti otsitakse meedia kaudu kahtlustatavate ohvreid, kes pole endast veel märku andnud⁵, ja seda mitte ainult Eestisiseselt, vaid ka rahvusvaheliselt. Nii jõuavad meieni ka välismaised uudised pedofiilsete seksuaalkurjategijate tabamisest.⁶ Meediaavaldusi on selles vallas palju, aga uurimusi kurjategijate osas mitte nii palju kui tahaks. Samuti ei adu inimesed, milline on selliste kuritegude avastamise ja süüdimõistmise hulk igal aastal.

Pedofiilide avalikustamine väärrib siinkirjutaja arvates heakskiitu, seda nii eri- kui üldpreventiivse toime lootust silmas pidades. Antud töö autor leiab, et niisuguste (ka

---

¹ J. Elomaa. Katoliiklik kirik ja inimese seksuaalsus. – Seksuaalsus eri kultuurides. Toimetaja P. Brusila. Kustannus Oy Duodecim, 2008, lk 135.

² L. Auväärt. Õigusseksuoloogia. Tallinn, 1997, lk 43.

³ M. Tamm. Endist lastekaitsjat Kaur Hansonit süüdistatakse pedofiilias. Postimees, 26.11.2009. Arvutivõrgus. <http://www.postimees.ee/?id=193149>, 13.03.2013.

⁴ T. Põld. Motomees Ain Krist istub seksuaalkuritegude eest vangis. Postimees, 22.10.2009. Arvutivõrgus. <http://www.postimees.ee/?id=178378>, 13.03.2013.

⁵ R. Sulbi. Otsitakse pedofiili ohvreid. Postimees 15.10.2009. Arvutivõrgus. <http://www.tallinnapostimees.ee/?id=175731>, 13.03.2013.

⁶ Rootsis tabati latseaiaõpetajast pedofiil. Toim. Küllike Zukker. Postimees 02.12.2009. Arvutivõrgus. <http://www.postimees.ee/?id=195813>, 13.03.2013.

potentsiaalsete) kurjategijate avalikustamise üldpreveniivne mõju on eripreventiivsest isegi suurem: nii tunnevad potentsiaalsed ohvrid kõnealuseid kuritegusid toimepannud isikud ära ja kui ikkagi mingitel asjaoludel langetakse nende ohvriks, annab see viimastele ehk enam julgust teatada juhtunust õiguskaitseorganitele ning mitte jääda ennast süüdistama, lastes kurjategijal sellisel juhul edasi tegutseda. Pedofiilide isiksuse uurimine on vajalik ka selleks, et võimuorganid, kes selliste isikutega tegelevad nt vanglas ja sundravimisel, oskaksid nendega käituda ning nende käitumist suunata paremuse poole.

Seksuaalkuritegude eristamisel kuritegude teistest liikidest on teadlased lähtunud erinevatest tunnustest. Sagedamini peetakse seksuaalkuritegudeks karistusseadustikus määratletud ühiskonnaohtlikke tegusid, mis ründavad antud ühiskonnale omast sugudevahelist korraldust, seisnevad subjekti enda või teiste inimeste sugutungis rahuldamise tahtlikus tegevuses ja rikuvad kannatanu või antud ühiskonnas normaalseks peetud suhteid erinevate sugude vahel.⁷ Mis puutub seksuaalkuritegudesse ala- ja lapsealiste vastu, siis nende osas leitakse, et hüveks, mida riivatakse, on noorte inimeste füüsiline ja vaimne areng.⁸

Antud bakalaureusetöö eesmärgiks on selgitada, millised on alaealiste vastu suunatud seksuaalkuritegude toimepanemise peamised mõjutegurid. Eesmärgi parema saavutamise eesmärgil on analüüsitud 01.02.2012.a – 01.02.2013.a maakohtute lahendeid.

Seksuaalkuriteod ei ole kõik ühesugused, seetõttu on tarvis selgitada seda, miks antud töös on kasutatud mõistetena seksuaalkuriteod ala- ja lapsealiste vastu ning pedofiilia koos. Töö valmimise käigus ilmnis mitmetest allikatest, et neid termineid kasutataksegi sünonüümidenä.

Bakalaureusetöö koosneb kolmest peatükist. Esimeses peatükis selgitatakse seksuaalkuritegude sisu alaealiste vastu läbi seadusandluses sätestatu ning tuuakse välja maakohtute lahendite analüüsi tulemused.

---

⁷ L. Auväärt (1997), lk 121.

⁸ J. Sootak. Karistusseadustik. Kommenteeritud väljaanne. Koost. J. Sootak, P. Pikamäe. Tallinn, 2009, lk 466.

Teises peatükis käsitletakse pedofiilia mõistet ning olemust.

Kolmandas peatükis uuritakse põhjusi, mis võivad inimese viia pedofiilsete seksuaalkuritegude toimepanemisele. Kõnealuses peatükis analüüsitakse isiku sugu, perekondliku mõju, agressiivsuse, alkoholi, narkootikumide ning isiku patoloogilise arengu seoseid pedofiilia kujunemisega.

1. Seksuaalkuriteod alaealiste suhtes

1.1 Eesti karistusseadustikus sätestatud alaealiste vastu suunatud seksuaalkuriteod

Käesolevas peatükis räägitakse seksuaalkuritegudest alaealiste ning lapsealiste suhtes ehk pedofiilsetest kuritegudest, mis on kriminaliseeritud Eesti Karistusseadustikus ning millised on nende eest mõistetavad karistuste määrad. Loetletud sätete alusel on tehtud ka kohtulahendite analüüs Eesti maakohtute tasandil. Siinses peatükis ei ole käsitletud ainult Karistusseadustiku 9. peatüki 7. jao sätteid, mis on pealkirjastatud kui seksuaalse enesemääramise vastased süüteod, vaid on käsitluse ning vaatluse alla võetud Karistusseadustiku 11. peatüki 2. jao sätteid, mis on pealkirjastatud kui süüteod alaealise vastu.

Kõik seksuaalkuritegusid sätestavad paragrahvid on sõnastatud sooneutraalselt. Selles väljendub samaväärsuspõhimõte, mille kohaselt ei tohi sama õigushüve kahjustamise korral eri soost isikuid erinevalt kohelda. Vastutuse diferentseerimise alus ei ole mitte see, kuivõrd loomulik või ebaloomulik on mingi seksuaalkäitumise vorm, vaid see, kuivõrd jõhkralt sekutakse isiku õigustesse ning riivatakse tema seksuaalset vabadust ning keha puutumatus.⁹

Vägistamine on inimese tahte vastaselt temaga suguühendusse astumine vägivallaga või tema seisundi ära kasutamisega, milles ta ei olnud võimeline osutama vastupanu või ei saanud toimunust aru.¹⁰ Antud paragrahv on sisustatud nii, et kannatanu on vähemalt neljateistaastane.

Vägistamisega rünnatav õigushüve on seksuaalne enesemääramisõigus, s.o isiku õigus vabalt valida, kas, kellega, millal, mil viisil ta seksuaalvahekorda astub. Lisaks kahjustab vägistamine nii füüsilist kui vaimset tervist, kuna on olemuslikult kehaline rünne, mis tekitab

---

⁹ M. Kurm, T. Ploom. Karistusseadustik. Kommenteeritud väljaanne. Koost. J. Sootak, P. Pikamäe. Tallinn, 2009, lk 413.

¹⁰ KarS §141 lg 1. – RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

hirmu, alandust ja muid negatiivseid emotsioone, kusjuures välistatud ei ole isegi kehavigastuste või psüühikahäire tekkimine vägistamise tagajärjel.¹¹

Vägistamine on üks suurema latentsuse astmega isikuvastaseid kuritegusid, sest kannatanud ei julge midagi ette võtta, kuna tunnevad ennast ise süüdi olevatena, arvates, et ise tahtmatult meelitasid kurjategija enda juurde. Tihti sõltuvad nad isikust, kes neid vägistab (kurjategija on nende autoriteetne lapsevanem vms), ei juleta öelda, kuna kardetakse, et nende endi lähedased võivad seetõttu neist eemalduda, kuna on nüüd „räpane“, „kõlvatu“, „puhastamatult must“. Nii jäävad vägistajad vabadusse uusi kuritegusid toime panema, kui ohvrid ei anna endast märku politseile, et välja selgitada, kes teo taga oli.

Kui vägistamine oli toime pandud noorema kui kaheksateistaastase isiku suhtes,¹² ootab teo toimepanijat ees kuue- kuni viieteistaastane vangistus.¹³

Sugulise kire vägivaldne rahuldamine kujutab endast tegu, kus inimese tahte vastaselt kaasatakse ta sugulise kire rahuldamisele suguühendusest erineval viisil ning selleks on kasutatud vägivalda või on ära kasutatud isiku seisundit, milles ta ei olnud võimeline osutama vastupanu või ei saanud toimunust aru. Sellise teo eest on ette nähtud karistusena kuni kolmeaastane vangistus.¹⁴ Sugulise kire rahuldamine on igasugune inimese kehaga seotud tegevus, mille eesmärk on sugulise erutuse esilekutsumine või selle suurendamine kuni täieliku rahuldatuseni. Tahtevastane kaasamine on sisuliselt osalema sundimine, seejuures võib see olla kas aktiivne (süüdlase või teise kannatanu suguelundite masseerimine vms) või passiivne (käperdamise talumine, sugulise kire rahuldamise pealtvaatamine jne).¹⁵ Suguühenduses kannatanu süüdlasega antud juhul ei ole. Kui selline tegu on toime pandud noorema kui kaheksateistaastase isiku suhtes, on karistusena seadus ette näinud kuni viieaastase vangistuse.¹⁶

¹¹ M. Kurm, T. Ploom (2009), lk 413.

¹² KarS§141 lg2 p1 – RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

¹³ KarS §141 lg 2 – RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

¹⁴ KarS §142 lg 1 – RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

¹⁵ M. Kurm, T. Ploom (2009), lk 418.

¹⁶ KarS §142 lg 2 – RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

Suguühendusele sundimine on sisuliselt vägistamine, kuid puudub vägivald või seisund, milles inimene ei olnud võimeline vastupanu osutama või ei saanud toimunust aru. Kannatanu on sõltuvuses kurjategijast, kui viimasel on kannatanu suhtes mingi seaduslik ja seega ka reaalne võimalus kannatanu elu otseselt ja oluliselt mõjutada. Sõltuvuse ärakasutamine on süüdlase poolt oma võimu kasutamine, kasutamise ähvardamine või sõltlases sellise kartuse teadlik tekitamine eesmärgiga mõjutada teda suguühendusega nõustuma.¹⁷ Kannatanu muudab seejuures mõjutatavaks asjaolu, et süüdlase positsioon võimaldab tal oma tegu näidata legaalsena. Näiteks saab lapsevanem, kes sunnib oma last suguühendusele rääkida midagi teistele, mille osas jääb laps halba valgusesse ning võib tema edasisele mainele halvasti mõjuda. See ei pruugi tõene info olla, kuid hirm selle ees, et lapsevanemat usutakse rohkem, kui last, kelle kohta räägitakse võib olla piisav, et nõustuda.

Nagu eelmisegi teo puhul, ootab isikut ees kuni viieaastane vangistus, kui ta sellise teo paneb toime noorema kui kaheksateistaastase isiku suhtes.¹⁸

Sugulise kire rahuldamisele sundimise näol on tegemist teoga, kus inimene kaasatakse tema tahte vastaselt sugulise kire rahuldamisele, kasutades ära tema sõltuvust süüdlasest, kuid puudub taas vägivald või seisund, milles inimene ei olnud võimeline osutama vastupanu või ei saanud toimunust aru. Karistuseks on kuni viieaastane vangistus, kui tegu pannakse toime alla kaheksateistaastase isiku suhtes või korduvalt.¹⁹

Eestis kehtiv karistusseadustik näeb **suguühendusse astumise eest lapse või lapselapsega** vanema, vanema õigustega isiku või vanavanema poolt kuni viieaastast vangistust.²⁰ See säte eeldab peresisest ahistamist ehk verepilastust. Laps on selle sätte mõistes vanemast põlvnev isik, seda siis kas bioloogiliselt või lapsendamise teel. Seega on vanemad ka võõrasvanem, kasuvanem ja lapsendaja ning vanavanem on vanema õigustega isik. Laps kes saab olla

---

¹⁷ M. Kurm, T. Ploom (2009), lk 420.

¹⁸ KarS §143 lg2 – RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

¹⁹ KarS §143¹ lg 2 – RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

²⁰ KarS §144 – RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

kannatanuks peab olema vanem kui kolmeteistaastane ning süüdlasest sotsiaalmajanduslikus sõltuvuses.²¹

Keskmine iga, kus lapsed satuvad ahistamise ohvriteks on tüdrukutel 11 eluaastat ja poistel 12 eluaastat, kuid seda juhtub ka noorematega. Isa-tütre verepilastus toimub tõenäolisemalt siis, kui ema ei ole kodus. Dr. Finklehor on leidnud, et tüdrukuid, kelle emad olid tihti kodust eemal, kuritarvitati kaks korda enam kui neid, kelle emad olid rohkem kodus.²²

Enamik ohvreid reageerib vähemalt alguses passiivselt. Põhjused, miks ohvrid ei tõrju seksuaalset kuritarvitamist, on:

- Kartus, et kasutatakse füüsilist jõudu;
- Teadmatus;
- Pettuse (reetmise) tõttu oldi kaitsetu;
- Tunded toimepanija vastu;
- Ähvardused perekonna poolt;
- Tuntakse ennast võimetuna;
- Kartus, et ema saab teada;
- Tuntakse tähelepanu puudust;
- Toimepanija autoriteet ja majanduslik sõltuvus temast.²³

Suguühendust lapsealisesega reguleerib ka KarS § 145. Selle kohaselt karistatakse täisealist isikut, kes on astunud suguühendusse alla neljateistaastase isikuga, kuni viieaastase vangistusega.²⁴ Õigushüve, mida siin kaitstakse, on lapsealise seksuaalne enesemääramisõigus, hoolimata sellest, et koosseis ei sisalda otsesõnu viidet kannatanu tahtevabaduse rikkumisele, olgu see siis vägivald või ärakasutamine. Siin lähtutakse asjaolust, et kokkuleppeliselt omandab inimene täieliku arusaamisvõime seksuaalkäitumises neljateistaastaselt. Seega, noorema isiku võime suguelu mõista on piiratud, mistõttu temalt nõusoleku saamine ehk väljameelitamine sisaldab juba eelduslikult alati ärakasutamist. Normi

---

²¹ M. Kurm, T. Ploom (2009), lk 423.

²² L. Auväärt (1997), lk 99.

²³ L. Auväärt (1997), lk 99-100.

²⁴ KarS §145 – RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

eesmärk on seksuaalse ärakasutamise vältimine ja lapsealise isiku normaalse arengu tagamine.²⁵

Kuni viieaastase vangistusega võib lõppeda ka süütegu, kus täisealine isik kaasab noorema kui neljateistaastase isiku **suguühendusest erineval viisil sugulisele rahuldamisele**.²⁶

Antud töös vaadeldakse seksuaalse ahistamisena tegu, mis sisaldab füüsilist kontakti, kontakti katsset või kõlvatu ettepaneku tegemist alaealisele või lapsealisele. Selle alusel jaguneb laste seksuaalne ahistamine järgmiselt:

1. ahistamine, mis on sooritatud isikute poolt väljaspool perekonda;
2. ahistamine, mis toimub peresiselselt.

Karistusseadustik määratleb laste ahistamise puhul asja järgnevalt: **täisealise isiku poolt noorema kui neljateistaastase isiku kaasamise eest suguühendusest erineval viisil sugulise kire rahuldamisele** karistatakse kuni viieaastase vangistusega.²⁷ Siinjuures on oluline tähele panna seda, et kannatanu vanus ei piirdu ainult sellega, et ta on alla neljateistaastane, vaid ta peab olema vähemalt kümneaastane,²⁸ sest karistusseadustiku § 147 kohaselt loetakse noorem kui kümneaastast isikut süütegude mõttes arusaamisvõimetuks,²⁹ kuna noorem kui kümneaastane isik on täielikult võimetu seksuaalkäitumisest aru saama ja sellekohaseid otsuseid langetama.³⁰

Ahistamise kogemus kustutatakse sageli teadvusest, nii et seda ei osata hiljem sõnadesse panna. Sellest kogemusest on eriti raske rääkida siis, kui esineb vähimigi kahtlus, et kuulaja ei usu, mida ta kuuleb.³¹ Seetõttu on ka arusaadav, miks lastel on pea võimatu rääkida oma vanemale, et neid on ahistatud, eriti kui seda on teinud teine lapsevanem või kasuvanem. Sellist suhtumist tuleb tänapäeval kindlasti tugevalt taunida, sest lapsevanema rolli kuulub

²⁵ M. Kurm, T. Ploom (2009), lk 423-424.

²⁶ KarS § 146 – RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

²⁷ KarS § 146, – RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

²⁸ M. Kurm, T. Ploom (2009), lk 424.

²⁹ KarS § 147, – RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

³⁰ M. Kurm, T. Ploom (2009), lk 425.

³¹ L. Tuovinen (2008), lk 28.

lapse iga mure ära kuulamine ning samuti teise poole selgituste ärakuulamine, et välja selgitada, kas jutul on ka tõepõhja, sest leppimine inimesega, kes on sooritanud teise inimese vastu kuriteo, ei ole võimalik, kui eksinu oma tegu ei tunnista. Liigne on nõuda andestust lapselt või ka täiskasvanult, kui vägivalda tarvitanu ei tunnista üles oma tegu, vaid väidab, et ohver on valetaja.³²

Alaealise prostitutsioonile kallutamine on ahvatlemise või ähvardamise või muu teoga noorema kui kaheksateistaastase isiku mõjutamine alustama või jätkama prostitutsiooniga tegelemiseks. Sellise teo toimepanemise eest saab süüdistatavale mõista karistuseks rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistuse.³³ Säte on sooneutraalne, kuna ohver võib olla nii nais, kui meessoost.

Kaitstav hüve siin on alaealise normaalne vaimne ja seksuaalne areng. Normaalse seksuaalse arengu all mõeldakse alaealise arengut, mida ei mõjutata eale kohatu seksuaalse elamusega või hoiaku kujunemisega.³⁴ Prostitutsiooni all mõeldakse tasulist seksuaalpartnerlust.³⁵ Süütegu on lõpule viidud juba mõjutamises seisneva teo toimepanemisega. Siin ei oluline, kas alaealises tekib huvi prostitutsiooni vastu, konkreetne soov hakata prostitueerima, kas ta otsustab esialgu proovida, hakkab tõepoolest prostituudiks vms. Kallutamine võib olla nii ahvatlemine kui ka ähvardamine, seadus ei anna selles osas ammendavat loetelu.³⁶

Alaealise prostitutsioonile kaasaaitamisega on tegemist, kui isik vahendab, annab ruumi või muul viisil aitab kaasa sellisele tegevusele. Sel juhul saab isikut karistada kas rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistusega.³⁷ Kui sellise teo on toime pannud juriidiline isik, on karistuseks rahaline karistus,³⁸ mis on ka loogiline, kuna juriidilist isikut ei ole võimalik realselt vangistada, kuna tegemist ei ole füüsiliselt olemasoleva isikuga. Karistusseadustiku kommenteeritud väljaande kohaselt on sisuliselt tegemist kupeldamisega.³⁹

---

³² L. Tuovinen (2008), lk 30-31.

³³ KarS § 175, – RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

³⁴ J. Sootak. (2009), lk 466.

³⁵ J. Sootak (2009), lk 467.

³⁶ J. Sootak (2009), lk 466-467.

³⁷ KarS § 176 lg 1, – RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

³⁸ KarS § 176 lg 2, – RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

³⁹ J. Sootak (2009), lk 469.

Alaealise kasutamine pornograafilise teose valmistamisel on noorema kui kaheksateistaastase isiku kasutamine modellina või näitlejana pornograafilise või erootilise pildi, filmi või muu teose valmistamiseks. Nimetatud teo eest saab isikule mõista rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistuse⁴⁰ ning juriidilisele isikule rahalise karistuse.⁴¹

Siin on samuti kaitstavaks hüveks alaealise normaalne vaimne ja seksuaalne areng. Pornograafiline või erootiline teos on joonistus, graafiline leht, maal, skulptuur, foto, heliteos, film, näidend, ja muu taoline. Teos võib olla paber kandjal, aga ka edastatav elektronpostiga või paikneda arvutivõrgus ning omada võimalust seda esitada.⁴²

Lapsporno valmistamise ja selle võimaldamisega on tegemist juhul kui noorem kui neljateistaastast isikut pornograafilises või erootilises situatsioonis kujutava pildi, kirjutise või muu teose või selle reproduktsiooni valmistamine või hoidmine, teisele isikule üleandmine, näitamine või muul viisil kättesaadavaks tegemine. Selle eest saab füüsilisele isikule mõista rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistuse⁴³ ning samuti juriidilisele isikule rahalise karistuse.⁴⁴ Teose valmistamine tähendab selle loomist vastavalt teose iseloomule. Hoidmine on teose valdamine. Üleandmine on enda valdusest loobumine ning teise isiku valduse tekitamine, nt teose müümine või laenutamine. Teose näitamine on selle demonstreerimine ehk koopia näitamine vahetult või tehnilise vahendi abil. Muul viisil kättesaadavaks tegemine võib seisneda isiku kutsumises vaatama teose valmimist.⁴⁵

Lapseealise seksuaalne ahvatlemine on tegu, mille käigus nooremale kui neljateistaastasele isikule antakse üle, näidatakse või tehakse muul viisil teadvalt kättesaadavaks pornograafilist teost või selle reproduktsiooni või kui sellise isiku nähes astutakse suguühndusse või ahvatletakse seksuaalselt teda muul viisil ja teadvalt. Selle teo toimepannud isikut saab

---

⁴⁰ KarS § 177 lg 1, – RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

⁴¹ KarS § 177 lg 2, – RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

⁴² J. Sootak (2009), lk 471.

⁴³ KarS § 178 lg 1, – RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

⁴⁴ KarS § 178 lg 2, – RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

⁴⁵ J. Sootak. (2009), lk 473.

karistada rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega⁴⁶ ning juriidilist isikut rahalise karistusega.⁴⁷ Seksuaalne ahvatlemine kujutab endast sugulist laadi tegu, millega tekitatakse kannatanus huvi seksuaalelu vastu. Tegu võib seisneda suulise kire rahuldamises lapsealise nähes, samuti pornograafilist teost näidates, seksuaalsetel teemadel rääkimises, kallutamises käsikiimlusele, seega psüühilises kiimlemises alaealise suhtes.⁴⁸

Viimased nimetatud süüteo koosseisu sätted on tänapäeval peamiselt levivad internetis. Kuna Internet, kui meelelahutus- ja suhtluskeskkond, on suhteliselt uus nähtus, on veelgi uuem nähtus, et seksuaalkuritegusid on võimalik toime panna Interneti teel. Eeldatavalt on sellele kaasa aidanud meeletu hulk erootilist ja pornograafilist materjali, mis on vabalt kättesaadav Internetis.

Interneti-pedofiilid püüavad sihtmärgiks võetud noori järk-järgult võrgutada tähelepanu, kiindumuse väljendamise, lahkuse ja mõnikord isegi kingitustega, olles seejuures oma taotlustes väga sihikindlad, kulutades eesmärgi saavutamiseks märkimisväärselt palju aega, raha ning energiat.⁴⁹

Lapsed, kes on kõige haavatavamad pedofiilide poolt, on enamasti:

- 1) internetis suhteliselt vilumatud, algajad;
- 2) suure või rahuldamata tähelepanu- ja hellusvajadusega;
- 3) mässumeelsed;
- 4) isoleeritud või üksildased;
- 5) liiga uudishimulikud;
- 6) segaduses oma seksuaalse identiteedi pärast;
- 7) kergesti manipuleeritavad.⁵⁰

---

⁴⁶ KarS § 179 lg 1, – RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

⁴⁷ KarS § 179 lg 2, – RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

⁴⁸ J. Sootak. (2009), lk 474.

⁴⁹ K. Kuiv. Pornograafia Internetis. – Lapse väärkohtlemine II. Toim. D. Kutsar. Tartu, 2007, lk 27.

⁵⁰ K. Kuiv (2007), lk 27.

Arvatakse, et mõned seksuaalse ahistamise ohvrid ühinevad sellise sotsiaalse grupiga, kus ülekaalus on vägivaldne käitumine.⁵¹ Ühest küljest võib see olla tingitud sellest, et nad on oma kogemused n.ö heaks kiitnud ning arvavad, et selline tegutsemine ongi õige ning et ainult niiviisi on võimalik saavutada tahetut. Teisest (ja märksa enam poolehoidjaid leidnud) küljest arvatakse, et vägivalla kasutamine teiste suhtes on püüd enda kannatuste eest kätte maksta ja neist üle saada.

1.2. Kohtulahendite analüüs maakohtute tasandil

Käesolevas punktis tuuakse välja analüüs, mis on tehtud Eesti maakohtute tasandil analüüsides otsuseid ajavahemikus 01.02.2012.a kuni 01.02.2013.a. Valimisse sattunud kohtuotsused sisaldasid süüdimõistvaid otsuseid järgmiste paragrahvide eest: KarS § 143 lg 2 p 1; § 144; § 145; § 146; § 147; § 175 lg 1; § 176; § 177; § 178 lg 1; § 178¹ lg 1 ja § 179 eest. Samuti olid valimisse jäetud katse staadiumidesse jäänud teod. KarS § 176 ja § 177 osas lahendeid nimetatud perioodil ei leitud.

Valimi andmed saadi läbi avaliku kohtulahendite registri. Valimi saavutamiseks valiti periood, millal kohtuotsused tehti 01.02.2012.a kuni 01.02.2013.a. ning analüüsi teostamiseks kasutas autor kohtuotsustest järgmisi andmeid:

- kohtulahendi number;
- kohtulahendi tegemise koht – millises maakohtus otsus tehti;
- menetluse liik – kas üldmenetlus või kokkuleppemenetlus;
- süüdimõistetud sugu;
- süüdimõistetud vanus;
- karistusseadustiku paragrahv(id), milles süüdistatav süüdi mõisteti;
- karistuse liik – kas üksik- või liitkaristus;

---

⁵¹ L. Auväärt (1997), lk 101.

- karistus ise – rahaline karistus, tingimisi vangistus või reaalne vangistus, samuti nii tingimisi kui reaalse vangistuse pikkus ajaliselt;
- kas süüdimõistetu oli varasemalt karistatud väärteo või kriminaalkorras ning kas ta oli varasemalt karistatud samalaadse teo eest;
- ohvri(te) vanus.

Analüüsi käigus vaadeldi saadud andmeid, milline oli lahendite koguarv, millised olid maakohtud, kus lahendid tehti. Vaadeldi, millised on analüüsi võetud andmete suhted, sh keskmised näitajad, näiteks milline oli suhe süüdimõistetu vanuse ja kuriteo liigi vahel. Kas oli olemas nendevaheline seos, mis oleks näidanud vanuselisel, milliseid kuritegusid panevad toime nooremad, millised vanemad inimesed *etc.* Selle kõige põhjal kujunes analüüsi tulemus.

Kokku oli otsuseid üle Eesti nimetatud ajavahemikul 42. Valimisse jäeti alles mitte ainult seksuaalse enesemääramise vastaste süütegude jakku kuuluvad otsused (KarS 9. peatükk 7. jagu), vaid ka süütegude alaealiste suhtes jaos olevad süüdistused (KarS 11. peatükk 2. jagu). Antud töö autori ja ka karistusseadustiku kommentaaride autorite arvates on alaealiste ahvatlemine ning lapsporno omamine ja selle levitamine ning alaealistele ka selle näitamine seksuaalse enesemääramisõigusega seotud, kuna sellega andsid süüdimõistetud alaealistele edasi arusaama, et nii on normaalne käituda ja nii võib, kuigi see nii ei ole.

Eranditult kõik kohtuotsused tehti kokkuleppemenetluse raames, mis tähendab seda, et kõik süüdimõistetud võtsid teo omaks ning said selle tulemusena kergema karistuse, kui oleksid saanud üldmenetluse raames süüdimõistmise korral. Süüdimõistetute vanuseline amplituut jäi 19 ja 78 eluaasta vahele. Keskmine vanus oli seega valimis 36 eluaastat. Samuti olid eranditult kõik süüdimõistetud meessoos esindajad. Ohvrid seevastu ei olnud ainult tüdrukud või poisid, need varieerusid. Valimisse ei sattunud ühtegi lahendit, kus tegemist oleks olnud grupiviisilise kuriteoga.

Valitud perioodi sattunud kohtulahendites oli ka lahendeid selle eest, kui süüdistatav oli Intreneti keskkonnas enda teada vestelnud seksuaalsetel teemadel lapsealisesega, kuid teise

arvuti taga oli hoopis politseiametnik oma tööd tegemas ning süüdimõistetuga vestlemas. Need konkreetsed juhud jäid katsestaadiumisse, kuna olid kõlbmatud katsed. Ühel juhul oli tegemist ajakirjandusliku katsega, kus täiskasvanud ajakirjanik teeskles lapsealist tütarlast interneti keskkonnas. Eelnimetatud juhtumist tegid saate „Pealtnägija“ tegijad katse, kus Piret Järvis esines täiskasvanute jututoas Armastusesaal 13-aastase Kity’na. Vestles seal täisealiste meesterahvastega ning teavitas neid ka sellest, et on lapsealine.⁵² Nendel juhtudel olid süüdimõistetud leppinud kokku ka kohtumised alaealistega, milleks enamasti olid kütusetanklate parklad.

Karistuste määrad olid väga erinevad ulatudes rahalisest karistusest (3 juhul) kuni 6 aasta pikkuse reaalse vangistuseni. Peamiselt domineerisid tingimisi vangistused erinevate vangistuse perioodide ja katseja perioodidega. Ühel korral määrati süüdistatule ka ühiskonna kasulikke tööd vangistuse asemel, arvatavasti tulenevalt tema noorest eest. Reaalseid vangistusi määrati neljal juhul, millede perioodid jäid kolme kuni kuue aasta piiresse. Karistuste määrade osas mängisid rolli ka süüdistatu vanus, majanduslik seis ning eelnev karistus.

Lütkaristusi määrati 16 lahendis. Varasemalt karistatuid oli 14 isikut, kellest ükski ei olnud varasemalt karistatud samalaadse teo eest või ei nähtunud varasemat karistust otsuses. 6 isikut olid varasemalt karistatud ainult väärtegede eest.

Üllatavaks osutus töö autorile süüdimõistetute vanuse ning kuriteo toimepanemise suhe. Kontaktseid kuritegusid sooritasid peamiselt üle 30 aastased mehed, samas kui lapsporno omamise ja kättesaadavaks tegemise ning interneti keskkondades seksuaalfantaasiatest ning muust taolisest ala- ning lapsealistega rääkides domineerisid peamiselt alla 30 aastased.

---

⁵² P. Järvis. «Pealtnägija» eksperiment paljastas alaealisest huvitunud perverdid. Postimees, 14.12.2011. Arvutivõrgus: <http://www.postimees.ee/669570/pealtnagija-eksperiment-paljastas-alaalisest-huvitunud-perverdid/>. 09.03.2013.

Nagu varasemalt antud töös on mainitud, ei tohi avalikkusele hoida saladuses pedofiilide nimesid. Mingisuguseid avalikke nimekirju ei ole suutnud autor leida, kuid kõikides kohtuotsustes oli süüdimõistetud nimi täielikult välja kirjutatud ning avalikustatud ka isikukood, mis annab vajadusel võimaluse isikute tausta uurides leida vajalikud lahendid.

Kui süüdistatute nimed olid avalikustatud, siis kannatanute nimesid ei avalikustatud, samuti ei avaldatud alati kannatanute vanust, mis ei võimaldanud kannatanute vanuselist amplituuti selgelt välja tuua. Samuti ei olnud võimalik kirjeldada kuritegude toimepanemise kohti, kui tegemist oli kontaktse süüteoga.

Analüüsi kokkuvõtteks võib öelda, et 42 kohtuotsust 1 aasta kohta on suur arv, kuid arvestades pedofiilia kui kuriteo iseloomu ei oska arvatagi, kui palju on veel avastamata. Samas on hea tõdeda, et see otsuste arv 1 aasta kohta on suur, teisest küljest on hea, et seksuaalkurjategijaid, kes kasutavad lapsi ära, on nii palju süüdi mõistetud. Kohtulahendite numbritest saab järeldada umbkaudu, kui kaua kestis menetlus enne, kui tehti kohtuotsus. Samuti üllatas töö autorit, kuidas inimesed ei õpi asjaoludest, et piisavalt on meedias kajastatud seda, kuidas pedofiile on internetis vahele võetud, kuid endiselt jätkatakse sama tegevusega ja riskiga jääda vahele politseiametnikele. Inimesed riskivad teadlikult oma edasise elu rikkumisega, kui saavad tabatud ning nende osas jõustuvad kohtuotsused, mis on kõigile kättesaadavad.

Põhjuseid, miks inimesed pedofiilseid seksuaalkuritegusid toime panevad on raske ette kujutada ja aimata, kuid vaadates analüüsi tulemusi võib oletada, et nooremate isikute puhul võib põhjuseks olla uudishimu ja võimalike tagajärgede halb tajutavus. Ei tajuta seda, mis võib juhtuda, kui teo avastavad võimuorganid. Nende osas, kes on enne tabamist sooritanud korduvaid kuritegusid, võivad põhjusteks olla enda kunagine samalaadne ohvriks olemine, psühhopaatsed nähud isikul endal, mis ei võimalda empaatiliselts aru saada oma tegevuse keelatuses ning ohvri kannatustest.

Kuna autor loodab, et antud teemat uuritakse ja analüüsitakse ka edasipidi, võiksid kohtulahendid olla täpsemad. Mitmed kohtuotsused paistsid silma väga pinnapealsena, kus ei

olnud välja toodud süüdistatava andmeid korralikult, et oleks saanud ka antud analüüsi täpsemalt läbi viia. Seda näiteks süüdistatava varasema karistatuse või ka ohrvil vanuse osas. Vastavatel teemadel võivad sellised andmete puudujäägid tulevikus uurimistel takistuseks saada.

2. Pedofiilia mõiste ja olemus

2.1. *Pedofiilia mõistest*

Pedofiilia on parafiilia, mis hõlmab endas ebanormaalselt huvi laste vastu. Parafiilia on häire, mida iseloomustab tugev seksuaaltung ja seksuaalselt erutavad fantaasiad. Pedofiilia on ka psühhoseksuaalne haigus, mille fantaasia või tegelik tegu on osalemine seksuaalsetes tegevustes eelpuberteedieas lastega on eelistatud või ainus võimalus saavutada seksuaalne erutus ja rahuldus. See võib olla suunatud kas samast soost lastele või vastassoost lastele. Ei ole olemas tüüpilist pedofiili. Nad võivad olla noored või vanad, mehed või naised, kuigi suurem enamus on mehed.⁵³ Autori poolt läbi viidud ja antud töö eelmises peatükis teostatud kohtuotsuste analüüs kinnitab, et suur osa tabatutest ja kohtutes süüdimõistetutest on mehed. Kuna pedofiilia on väga suure latentsuse tasemega kuritegu, siis ei oska me ehk arvatagi kui palju võib olla naispedofiile, keda ei ole tabatud.

Martin Luther on seksuaalsuse kohta ölnud, et seksuaalsus on jõud, mida ei saa ega tohi maha suruda. Selle jõu jaoks on vaja teha sobiv sõidutee, vastasel juhul otsib see väljapääsuks mingisuguse keelatud raja.⁵⁴

Erinevates kultuurides on selliseid näiteid tuua ka tänapäevast. Võrdeks võib tuua näite islamimaadest. Seal võivad seksuaalsuhted erinevate sugupoolte vahel alata alles pärast menstruatsiooni ja puberteediea saabumist ning osapooled peavad olema abielus.⁵⁵ Puberteet ehk kohustusevõtmise iga loetakse alanuks, kui poisil on olnud esimene ejakulatsioon või ta on saanud 15-aastaseks ja tütarlastel, kui on tekkinud esimene menstruatsioon või ta on saanud 15-aastaseks. Soojades maades saabub aga puberteediiga juba üheksa-aastaselt ja

---

⁵³ Encyclopedia of mental disorders. Arvutivõrgus: <http://www.minddisorders.com/Ob-Ps/Pedophilia.html#ixzz2OGxg86p3>. 22.03.2013.

⁵⁴ L. Tuovinen. Kodune luterlus soomlase argipäevaelus. – Seksuaalsus eri kultuurides. Toim. Kustannus Oy Duodecim, 2008, lk 11.

⁵⁵ H. Hallenberg. Seksuaalsus islamimaades. – Seksuaalsus eri kultuurides. Toim. Kustannus Oy Duodecim, 2008, lk 92-93.

vahel erandina ka varem.⁵⁶ Juba nende põhimõtete järgi on intsest keelatud. Ema võib poega kasvatades kiita tema mehelikke omadusi ja hellitada teda sellisel viisil, mis meie kultuuris tekitaks väärarvamusi, näiteks ta võib õrnusega mängida oma väikese poja peenisega. Seevastu aga isa ei tohi tütre suguelundeid puudutada- väike laps, kes ei ole veel ema rinnast võõrutatud ja keda ei peeta seksuaalseks olendiks, võib mõnikord sattuda intsesti objektiks. Peresisene võimuhierarhia, kus isa või mõne teise meessoost pereliikme sõna on ülimalik, võimaldab seda komplitseeritud probleemi siiski varjata.⁵⁷

Mustlaskultuuris on laste hulgas toimepandud kuriteod nagu intsest ja pedofiilia karistatavad ja selliseid kuritegusid sooritanud inimesi välditakse, mis tähendab seda, et nad heidetakse kogukonnast välja.⁵⁸ Siinse autori arvates ei ole tegemist küll seadusliku tagajärgena, kuid kultuurid, kus moraalnormid ja tavad on väga tugeva mõju omandanud terves ühiskonnas, näib kogukonnast väljaviskamine väga tõsise karistusena. Võrreldav isegi surmanuhtlusega, kui mõelda ajas tagasi, kui inimene elas veel karjades, üksi olemine tähendas sisuliselt surma, sest üksi ei suutnud inimene ju küttida ja kohtades, kus ei pruukinud palju toitu saada, ei olnud ellujäämine sisuliselt võimalik. Samuti oli oht langeda röövlomade saagiks.

Nõukogude ajal vähemalt kümnet passiivset pedofiili ravinud psühhiaater Anti Liiv ütleb, et vanglas oma karistuse ära kandnud pedofiilide nimesid ei tohi rahva eest varjata, sest pedofiilid pole mingid süüdimatud tallekesed, vaid nad teavad täpselt, mida teevad. «Pedofiil naudib laste seksuaalset ahistamist, kusjuures üks osa sellest naudingust on oma teo varjamine. Pedofiil peab tehtut äärmiselt põnevaks seksimänguks,» ütleb Liiv.⁵⁹

Olenemata sellest, et pedofiilia on kuritegu, on sel ka toetajaid, kes on asutanud erinevaid ühinguid:

---

⁵⁶ A. Hajjar. Seksuaalsus ja intiimsus islamis. – Seksuaalsus eri kultuurides. Kustannus Oy Ducecim, 2008, lk 113.

⁵⁷ H. Hallenberg. (2008), lk 92-93.

⁵⁸ M. Laiti. Mustlaskultuur. - Seksuaalsus eri kultuurides. Kustannus Oy Duodecim, 2008, lk 159.

⁵⁹ T. Põld Motomees Ain Krist istub seksuaalkuritegude eest vangis. Postimees 22.10.1009. Arvutivõrgus: <http://www.postimees.ee/?id=178378>, 02.03.2013.

- **Põhja-Ameerika Meeste-Poiste Armastuse Assotsiatsioon (North American Man – Boy Love Association – NAMBLA)**, mis moodustati 1987.a Bostonis propageeris pedofiiliat kui elustiili;
- **Rene Guyon'i Ühing** on saanud oma nime endise kohtuniku järgi, kes oli üle 30 aasta ametis Tai Ülemkohtus. Ühing on propageerinud oma suvelaagrite programmi oma liikmete tütardele. Nende moto on: „Seks kaheksandaks eluaastaks või muidu on liialt hilja.“;
- **Lapsepõlve meelelisusring (Childhood Sensuality Circle – CSC) moodustati 1971. aastal.** CSC on välja andnud erinevaid trükiseid ja koostanud „Laste seksuaalõiguste seaduseelnõud.“;
- **Pedofiilide Infovahetus (Pedophile Information Exchange – PIE) moodustati 1974. aastal.** See oli üks enam tunduid grupp, mis väitis, et „Igasugune kahju lastele on põhjustatud ühiskonna ja seaduste poolt.“;
- **Lewis Carroll'i kogujategild (Lewis Carroll Collector's Guild)** oli grupp, mis oletatavalt teenis neid, kel oli huvi nudismi vastu. Gild avaldas ajalehte „Wonderland“ („Imedemaa“), mis sisaldas mõningaid fotosid alasti eelpuberteedialistest. Samuti olid selles kontakteheküljed pedofiilidele;
- **Howard Nichols'i Ühing (Howard Nichol's Society) moodustati 1981. aastal,** mida juhtis David Sonenschein, kes oli 1970. aastal Presidendikomitee endine konsultant vägisõnade ja pornograafia valdkonnas, samuti oli ta pedofiil.⁶⁰

2.2. *Pedofilia olemusest*

Pedofiiliat võib hinnata kui vaimset hälvet, mille päritolu me ei tea, mille all kannatavad nii hetero- kui ka homoseksuaalse orientatsiooniga inimesed – mehed ja (harvemini) naised. Pedofiilid on oma ohvrite leidmisel väga oskuslikud. Nad ei pea tingimata olema nn kommionud. Nad võivad olla ontlikud treenerid, huviringide juhid, lastelaagrite korraldajad

---

⁶⁰ P. Alaver. Pedofiilid: olemus ja käitumise iseärasused. Lõputöö. Tallinn, 2006, lk 21-22.

jne.⁶¹ Rääkimata sellest, et nad võivad olla korralike ametite pidajad, võivad nad elada meie endi kõrval, olla meie naabrid.

Pedofiilne käitumine algab üldjuhul murdeas või kahekümnendate eluaastate alguses ja jälgendab sageli kurameerimist.⁶²

Tartu Laste Tugikeskuse juhataja Lemme Haldre sõnul on pedofiilia tekkimise põhjused osalt kaasasündinud.⁶³ Vaatamata sellele, et on mitu bioloogilist ja psühholoogilist teooriat, ei ole pedofiilia põhjused täpselt teada. Kalduvus pedofiiliale võib areneda väga varases eas, isegi enne sündi. Samas võib tegemist olla ka geneetilise eelsoodumusega. Kindlasti on häire seotud meessuguhormoonidega (androgeenidega), kuigi pedofiilidel ei ole leitud püsivat hormonaalse tasakaalu häiret. Ka ajutegevuse häired võivad vallandada niisuguse käitumise.⁶⁴

Pedofiilid püüavad elimineerida sõna „pedofiil“, asendades selle positiivsemate väljenditega nagu „poisi armastaja“, „tüdruku armastaja“ või „lapse armastaja“. Need terminid peaksid väljendama seda, et pedofiilid mitte ei ürita lastega astuda seksuaalvahekorda vaid neid armastada. Tegelikult ei armasta lapsi, keda nad kuritarvitavad. Kui nad aga armastaks neid, siis nad ei kuritarvitaks neid seksuaalselt ning ei tekitaks neile aastateks.⁶⁵

---

⁶¹ N. Kalikova. Pedofiilia arsti pilguga. 28.06.2006. Õhtuleht. Arvutivõrgus: www.oh tuleht.ee/200548_03.03.2013.

⁶² A. Kaljuvee. Pedofiilia – laste „armastamine“ väljakannatamatul moel. 22.05.2007. Eesti Päevaleht. Arvutivõrgus: www.epl.ee/news/melu/pedofiilia-laste-armastamine-valjakannatamatul.moel.d?id=51088008, 03.03.2013.

⁶³ Tugikeskus: pedofiilia võib olla kaasasündinud. Toim. E. Henno. Postimees 27.11.2009. Arvutivõrgus. <http://www.postimees.ee/?id=194026>, 03.02.2013.

⁶⁴ A. Kaljuvee. Pedofiilia – laste „armastamine“ väljakannatamatul moel. 22.05.2007. Arvutivõrgus: www.epl.ee/news/melu/pedofiilia-laste-armastamine-valjakannatamatul.moel.d?id=51088008, 03.03.2013.

⁶⁵ Ty Kenyon. Internet Sexual Predators 15. veebruar 2007.a. Arvutivõrgus: http://sexual-abuse.suite101.com/article.cfm/internet_sexual_predators, 22.03.2013.

3. Seksuaalkuritegude toimepanemist mõjutavad tegurid

Nagu juba varem mainitud, on seksuaalkuriteod laste vastu saanud ühiskonna kõige suurema hukkamõistu osaliseks, ning nende tegude õigustamine on väga raske, kui mitte võimatu. Antud peatükis uuritaksegi neid sisemisi ja väliseid põhjuseid, mis viivad isiku seksuaalkuriteo toimepanemiseni laste suhtes.

Seksuaalsete kallaletungide sisemised põhjused on seotud kurjategija ettekujutusega iseendast, mina-kontseptsiooniga, samuti vajadusega saada maksimaalne rahuldus ja kinnitus oma isiksusele. Sageli on seksuaalsete kuritegude aluseks mitte püüd muuta oma ettekujutust iseendast, vaid lihtsalt kaitse. Vägistamine on sel juhul enese isiksuse kaitse, vorm, mida ähvardab käitumine, mis ründab kurjategija enesehinnangut ja tema poolt omaks võetud mehe rolli.

On põhjendatud oletus, et süüdlasel oli vaja iga hinna eest toime panna selliseid kuritegusid ning vaid sel viisil sai ta psüühilise rahulduse, mis kujunes tema psühholoogiliseks triumfiks. Võit peab olema tõesti tohutu, see peab omama sügavat tähendust, et inimene otsustas sellised teod toime panna.⁶⁶

Kui on tegemist alateadvuse ülemvõimuga vägistamise toimepanemisel, on töö autor nõus Cesare Lombroso väitega, et kurjategijad on midagi loomariigi ja normaalse inimese vahepealset. Ta nimetas neid sünnipärasteks kurjategijateks, kes on omamoodi bioloogilised tagasilöögid inimese evolutsioonis, kaugete esivanemate, metslaste omaduste taaselustumine tänapäeval.⁶⁷ Kuna inimese näol on tegemist sotsiaalse (ja tänapäeval kõrgelt tsiviliseeritud) olendiga, ei saa inimese käitumine olla juhitud ürgsetest instinktides: psüühiliselt terve inimene peab olema suuteline oma käitumise suruma ühiskonnas heakskiidetud normide

---

⁶⁶ L. Auväärt (1997), lk 149.

⁶⁷ J. Saar. Kriminaalpsühholoogia. Tallinn, 2007, lk 43.

raamesse. Selle ülesandega mitte toimetulemine viitab teatud kõrvalekalletele, millele ühiskond reageerib ja mille kulgu on vajalik sekkuda mitmete erialade spetsialistidel.

Kogetud seksuaalne vägivald võib esile kutsuda hälbeid nii meestel kui naistel. Meestel ilmnevad sel juhul sagedamini depressioonid, isolatsioon, vähene enesemõistmine, raskused suhete loomisel ja säilitamisel ning seksuaalprobleemid. Samuti on täheldatavad identiteedi puudus või sooidentsuse häired, seksuaaleelistuste konfliktid, seksuaaldüsfunksioonid, seksuaalne külgetõmme laste poole ja seksuaalkomplikatsioonid.⁶⁸ Seksuaalne külgetõmme laste poole näitab aga seda, et olles lapsena seksuaalse kuritarvitamise ohver, on meestel tekkinud pedofiilne suund. On võimalik, et nad ei suuda enam täiskasvanud partnerite vastu midagi tunda, neid erutavad ainult lapsed. Mõnedel juhtudel ka teatud vanuses poisid või tüdrukud. Näiteks eelistas Adolf Seefeldt kümne- ja üheteistaastaseid madruseriites poisse.⁶⁹ Just teatud vanuses ohvri eelistamine võib olla näitajaks, kui vanalt sattus seksuaalkurjategija ise ohvriks. Enamik pedofiile ongi mehed, kes on lapsepõlves ise olnud ahistamise ohvrid ning nende maailmavaade on nii tugevalt moonutatud ja nad ehk ei saagi aru, et nende seksuaalne käitumine on vale. Inimene püüab lapsepõlve vajakajäämisi tasakaalustada ning partnerit piinates ja alandades oma lapsega traumade eest kätte maksta.⁷⁰ Sellise kättemaksu juures aga kannatavad täiesti ilmsüüta isikud, millest kurjategija aga välja ei tee, temal on vaja kätte maksta, ükskõik kellele. Selline asjade kulgu on nagu nõiarõng, sest pedofiil on tihti ise kunagine ohver.

3.1. Sugu

Pedofiilseid seksuaalkuritegusid panevad sagedamini toime mehed, sest neil esineb sagedamini ka psühhopatoloogia, mis ilmneb juba noorukieas. Poistel on sagedamini seksuaalseid häireid, aga tüdrukute probleemid on enamasti isiksuselised. Poisid alluvad kergemini perekonna patoloogiale, mis põhjustab neis antisotsiaalse käitumise. Naistel esinev psühhopatoloogia on tugevalt seotud füsioloogilistest tsüklitest tulenevate hormonaalse süsteemi muutustega. Seda seost on märgitud ka hormonaalsete tsüklite ja seksuaalsete kuritegude vahel, mis küllaltki sageli sooritatakse just vahetult enne menstruatsioonitsükli

---

⁶⁸ L. Auväärt (1997), lk 102.

⁶⁹ G. Ilves. Tung tappa. Tallinn, 2000, lk 59.

⁷⁰ G. Ilves (2000), lk 372.

algust. Antud seos kehtib ka muude kuritegude puhul. Enamasti sooritavad kuritegusid naised, kellel on raskusi oma rolli identifitseerimisega ja kes on võtnud omaks mehe rolli.⁷¹

Paljud autorid märgivad, et naiste ja meeste agressiivsus on erinev. Naistele omistatakse passiivset ja meestele aktiivset agressiivsust. Naistel domineerib sõnaline, meestel aga füüsiline agressiivsus. Sellised erinevused tulenevad sotsiokultuurilistest stereotüüpidest, mida noored omandavad sotsialiseerumise käigus.⁷²

3.2. Perekonna mõju

Perekond on sotsialiseerimise esmane agent. Just perekonnal on täita oluline osa nooruki õigusteadvuse, kõlbeliste ja õigusteadmiste ning -arusaamade kujundamisel. Sotsialiseerumise algstaadiumis kohaneb laps sotsiaalse mikrokeskkonnaga ning täidab selle keskkonna nõudeid. Koos sotsialiseerumise edusammudega hakkab ta üha aktiivsemalt sekkuma ümbritseva keskkonna ellu, muutma aktiivsemalt ümbritsevat keskkonda. Selle juures on väga tähtis perekonna koosseis. Nimelt loob laps kodu alusel oma perekonna mudeli. Eriti negatiivselt mõjub lapsele ema puudumine varases nooruses. On teada-tuntud tõde, et lapsele mõjub kõige paremini täielik perekond, kus on mõlemad vanemad. Lapse sotsialiseerimise seisukohalt on oluline, et laps saaks kasvada peres, kus on nii ema kui ka isa, sest see on lapse poolt tajutavate rollimudelite saamise ja kinnistumise eelduseks. Lapse normaalseks arenguks on vaja, et tal oleks emotsionaalne kontakt vähemalt ühe vanemaga.⁷³

Formaalselt võib ju perekond olla terviklik, kuid faktiliselt on ta seesmiselt lõhestatud intriigidest ja igapäevatülidest, mis muserdavad lapse psüühikat enam kui näiteks kasvamine ainult koos emaga. Tänapäeval on üsna levinud vabaabielu, mis annab küll juriidiliselt mittetervikliku pere, kuid faktiliselt võib see pere olla terviklik ja harmooniline.⁷⁴

---

⁷¹ L. Auväärt (1997), lk 131-132.

⁷² L. Auväärt (1997), lk 133.

⁷³ H. Dsiss. Kodu kui õigushoiakute kujunemise keskkond. – Õigus. Psühholoogia. Sotsioloogia. Koost. L. Auväärt. Tartu, 2000, lk 52-53.

⁷⁴ H. Dsiss (2000), lk 52.

Siiski nähtub H. Dsissi uurimusest, et suurem tõenäosus kuritegelikule teele sattuda on just neil lastel, kes on kasvanud mitteterviklikus perekonnas.⁷⁵

Kui perekonnas tuleb ilmsiks lapse seksuaalne ärakasutamine, ei ole harvad juhud, kus last hakatakse süüdistama. „Sinul on midagi viga.“ „Kuidas, sa ju ise ahvatlesid või ärritasid teda?“ Ebaõiglane süüdisamine saab osaliselt alguse lapse traditsioonilisest positsioonist perekonnas: laps ise püüab teha kõik, et tal oleks perekonnas turvaline elada ja et täiskasvanud teda sooviksid, ta tahab et täiskasvanutel läheks hästi, lootes, et ka tal endal läheb siis paremini.⁷⁶

Lapsel ei tohi jääda arusaama, et ainult tema oli paha, selle asemel peaks tal tekkima ettekujutus, millised hoolimatud, mõistmatud ning julmad on olnud täiskasvanud.⁷⁷

Kui on luba ka teiste süüd kontrollida, siis see julgustaks juba lapseas tooma avalikkuse ette hirmuäratavaid ja mõistetamatuid tegusid. Vaatamata kõigele, kannavad põhivastutust ikkagi lapse juures ilmnevate häirete mõistmisel tema lähimad täiskasvanud.⁷⁸

Nagu märgitud, on lapse sotsialiseerumisel olulisima tähtsusega kodu mikrokliima. Selle all mõeldakse eelkõige pereliikmetevahelisi suhteid ja nende suhete peegeldust meeleoludes ning tunnetes.⁷⁹ Kodusele mikrokliimale avaldavad toimet elamistingimused, aineeline olukord, koduolme, leibkonna suurus, perekonna koosseis jne. Olulised on ka subjektiivsed tegurid nagu pereliikmete isiksuseomadused ja väärtusorientatsioonid.⁸⁰ Samuti ei saa mainimata jätta kultuurilisi erisusi.

Lapsele avaldab edaspidises elus suurt mõju see, millisena ta oma lapsepõlvkodu ja seal valitsenud suhteid mäletab. Kodune kliima ning pere füüsiline ja vaimne terviklikkus on lapse

---

⁷⁵ H. Dsiss (2000), lk 54.

⁷⁶ L. Tuovinen. (2008), lk 29.

⁷⁷ L. Tuovinen. (2008), lk 29.

⁷⁸ L. Tuovinen. (2008), lk 29.

⁷⁹ H. Dsiss (2000), lk 61.

⁸⁰ H. Dsiss (2000), lk 62.

rollimudelite kujunemise aluseks, samuti mõjutab see suuresti lapse oskust käituda mehe või naisena.⁸¹

Lapse normaalseks arenguks on vaja, et ta tunneks end täisväärtusliku pereliikmena: tal peavad olema oma õigused, kohustused, ta peab saama piisavalt hellust ja armastust, ta peab tundma, et on arvestatav liige peres, mitte n.ö tühi koht.⁸² Samas tuleks vältida lapse liigset hellitamist, ülehooldust, mis on pahatihti lapse n.ö üle pea kasvamise põhjuseks. Ka lapsele üleliigse võimu andmist oma vanemate poolt on siinkirjutaja arvates õige käsitleda ebaterve perekondliku õhkkonnana, kus vanemad püüavad täita lapse jonnakaid egoistlikke nõudmisi, et võita lapse armastust ja lugupidamist. Tihti pöördub vanemate niisugune püüe relvaks nende endi vastu – lapse soovid ja nõudmised suurenevad pidevalt ning ületavad üsna kiiresti nende rahuldamise võimaluste piirid.

Ebaterves perekondlikus õhkkonnas tekivad negatiivsed huvid, vaated ja harjumused, tekib psüühiline valmisolek ühiskonnastaseks käitumiseks.⁸³

Uurimustes on leidnud tõestust asjaolu, et perekond ja laste kasvukeskkond mõjutavad oluliselt laste kuritegelikule teele sattumist või sellest hoidumist. Paljud kurjategijad on pärit perekondadest, kus on olnud nii majanduslikud kui sotsiaalsed probleemid.⁸⁴

Peamised perekondlikud riskifaktorid on:

- vanemate probleemne käitumine;
- vanemate vähesed sotsiaalsed oskused;
- perekondlike konfliktide paljusus;
- vanemate ja sugulaste soosiv hoiak antisotsiaalsele käitumisele;
- perekonna vaesus.⁸⁵

---

⁸¹ H. Dsiss (2000), lk 62.

⁸² Retsidiivsus, KESA-Mauritius 2007, lk 19.

⁸³ Retsidiivsus, KESA-Mauritius 2007, lk 19.

⁸⁴ Retsidiivsus, KESA-Mauritius 2007, lk 18.

Kuritegelikule teele satuvad kõige sagedamini probleemses peres sirgunud lapsed ja konfliktide risttules kõrbenud inimesed. Erinevate sotsiaalsete probleemide kuhjumisel, kus puudub töökoht, rahalised vahendid, toetav perekond, võivad viia isiku kuriteo sooritamiseni.⁸⁶ Kõige selle juures võib tekkida ka olukord, et isik ei leia tunnustust vastassugupoolelt oma armetu olukorra pärast ning siis võib tekkida isiku püüd saavutada tunnustust ka seksuaalse vägivallaga.

3.3. Agressiivsus

Arvatakse, et inimese püsiv seksuaalne käitumine sõltub situatsiooni spetsiifilisest tajust. Kui inimene saab signaali tüüpilise situatsiooni suhtes, mis ületab tajumisläve ja huvitab teda spetsiifiliselt ning kui kontroll käitumise üle on nõrk ja on kujunenud hoiak reageerida stressile agressiooniga, siis viib uus situatsioon agressiivse käitumiseni.⁸⁷ Siin võib olla olukod, kus seksuaalhälvetega isik elab oma agressiooni välja laste peal, sooritades seksuaalkuriteo.

Agressiivsete inimeste uurimine on näidanud, et neil on nõrk pingevastane kaitse, ebaadekvaatne agressiivsus, impulsiivsus, nõrk enesekontroll, kõrgenenud valmisolek hirmuks, kontsentreerumine olevikule. Uurimisel võib leida ka ühiseid momente: suur emotsionaalne seos emaga, millega kaasneb hoolimatu suhtumine tema isiksusse, hirm isa ees, võimetus sõlmida pikemaid emotsionaalseid suhteid, seksuaalse- ja tundemaailma eraldumine, seksuaalsete kontaktide agressiivne iseloom, millega kaasneb hirm olla naisest sõltuv, seksuaalsetes kontaktides asendab füüsiline suhe emotsionaalset.⁸⁸

V. Fontana arvab, et lapsepõlves kogetud agressiivsus säilib vanemas eas ja kandub edasi põlvest põlve. J. E. Oliver on seisukohal, et laste julma kohtlemise sündroomi uurimine on

---

⁸⁵ Retsidiivsus, KESA-Mauritius 2007, lk 18.

⁸⁶ Retsidiivsus, KESA-Mauritius 2007, lk 19.

⁸⁷ L. Auväärt (1997), lk 133.

⁸⁸ L. Auväärt (1997), lk 133-134.

näidanud, et perekondliku agressiivsuse riskifaktorid on abikaasade alkoholism, narkomaania ja psüühilised häired.⁸⁹

Antud töö autor ei saa kuidagi vastu vaielda V. Fontanale, sest on tavaelus tihti näinud, kuidas isikud, kes on lapsepõlves läbi elanud palju agressiivsust vanemate ja teiste lähedaste poolt, muutuvad ka ise oma lastega agressiivseks. Autor väidab oma isiklikele kogemustele tuginedes, et niisuguste inimeste arvates ongi agressiivne käitumine normaalne käitumine, ja kui neid keegi ei takista, siis nad just nii käituvadki. Kui neid on vanematele allutatud agressiivsusega, siis peavad ka nemad nii tegema, sest teist viisi pole nad kogenud. Seega ei teadvusta nad endale, et on ka teisi kasvatus- ja mõjutusvahendeid oma laste suhtes.

Õeldut kinnitab ka sotsialiseerumise teooria, mille järgi perekond on võimsaim sotsialiseerimise tegur. Vanemad on lapse jaoks oluline eeskuju vähemalt murdeeni ja perekonna käitumismudeleid hakkab laps kasutama väljaspool kodu. Nii ei ole imestamisväärne, et kui kodus vanemad teineteise peale karjuvad või on vägivaldsed, siis kujuneb ka lapsel arusaam, et nii tulebki teiste inimestega käituda.⁹⁰

Samuti on töö autori arvates paikapidav J. E. Oliveri väide. Nii võib öelda, et käbi ei kuku kännust kaugemale, kuid ka siin on kindlasti ka erandeid. Nagu teada, suurendab psühhotroopsete ainete manustamine osadel inimestel agressiivsuse tõusu ning olemegi tagasi V. Fonana väite juures. Kahe teadlase väite vahel on tugev seos.

Lisaks käsitletule on avaldatud arvamust, et agressiivsus omab geneetilisi põhjusi. Tuntud on vaade, mille kohaselt meestest kurjategijail on üks liigne Y-kromosoom, ning see justkui tingib nende hälbelise aktiivsuse.⁹¹ Samas on leitud, et 3% vangidest ning psühhiaatrikliinikus olevatest ravialustest on genotüübilt XYY. On kindlaid tõendeid, et

---

⁸⁹ L. Auväärt (1997), lk 134.

⁹⁰ S. Kõiv. Jüri Saar: kuritegevusega vara alustamine ennustab pikka karjääri. Postimees 19.06.2008. Arvutivõrgus. <http://www.postimees.ee/200608/esileht/arvamus/337545.php>, 13.03.2013.

⁹¹ P. Kenkmann. Hälbekäitumise teoreetilised seletused. – Õigus. Psühholoogia. Sotsioloogia. III. Koost. S. Kaugia. Tartu, 2003, lk 24.

XY-indiviididel on raskusi hariduse omandamisega, nad on püsimatamad, kontrollimatu temperamendiga ning hüperaktiivsemad kui XY-mehed.⁹²

Kui mehed on agressiivsemad, tuleneb see peale soo-rollide diferentseerumises kätkevad puhtsotsiaalsete tegurite ka asjaolus, et meeste hormonaalsüsteem on naiste omast erinev.⁹³

3.4. Alkohol ja narkootikumid

Alkoholi mõjust agressiivsusele ja seksuaalkuritegevusele on kirjanduses palju kirjutatud ning enamik autoreid on seisukohal, et alkohol vabastab seksuaalse agressiivsuse ning järelkult aitab kaasa ka seksuaalsete kuritegude toimepanemisele. Alkohol suurendab meeste seksuaalset agressiivsust, olenemata sellest, kas neil on sõltuvus alkoholist või mitte.⁹⁴

Sageli rõhutatakse alkoholi ja verepilastuse vahelist seost, kuid autorid pole ühel meelel selle seose protsentuaalsuses juhtumitel. Z. Kaufmann väidab, et verepilastajate seas on alkohoolikuid 75%, kuid D. Kaplan ja teised, et see protsent on kõigest 20%.⁹⁵

P. Holderi arvates 50-80% juhtudest kandub isade-alkohoolikute agressiivne ja kuritegelik käitumine edasi lastele.⁹⁶

K. Pernanni arvates alkoholi ja kuritegevuse vaheline seos realiseerub järgmiste mehhanismide kaudu:

- alkohol võtab maha peaaegu koore pidurdava mõju kuritegeliku ja deviantse käitumise suhtes (inimene ei pruugi aru saada, et käitub kuritegelikult);

---

⁹² M. Kivisaar. 26. Käitumise geneetiline kontroll. Arvutivõrgus: http://www.ebc.ee/loengud/maia_gen/GEN_25_28.htm, 13.03.2013.

⁹³ P. Kenkmann, (2003) lk 25.

⁹⁴ L. Auväärt (1997), lk 136.

⁹⁵ L. Auväärt (1997), lk 136.

⁹⁶ L. Auväärt (1997), lk 136.

- alkoholi neuromediatoorses süsteemis, mis aitab kaasa agressiivse käitumise tekkimisele;
- krooniline alkoholism muudab peaaju koore funktsioone, mis põhjustab käitumise patoloogiat.⁹⁷

Holder arvab samuti, et ärrituvus ja agressiivsus suureneb ka sellepärast, et alkohol rikub unesüsteemi.⁹⁸

Seksuaalkuritegude ja narkomaania seosest rääkides toob Benward välja, et vägistajaid ja verepilastajaid on narkootikumidest sõltuvate inimeste seas rohkem kui mittesõltuvate inimeste seas.⁹⁹

3.5. Isiksuse patoloogiline areng

Isiksuse patoloogiline areng algab eelkõige sellest, et isikul on mingisugune isiksuseline häire. Isiksusehäire definitsiooni andis „Rahvusvaheline häirete klassifikatsioon RHK-10“. Sellest tulenevalt on spetsiifiline isiksushäire iseloomu ja käitumise raske häire, mis hõlmab tavaliselt isiksuse mitut aspekti ja on seotud oluliste isiklike ja sotsiaalsete raskustega.¹⁰⁰

Paljud uurijad on seisukohal, et psüühiliste hälvetega isiksusi on kurjategijate seas tunduvalt rohkem kui mittekurjategijate seas.¹⁰¹ Kuigi kuritegu on ise hälve, on uurijad mõelnud siin seda, et mitte kõik inimesed, kes kuriteo toime panevad, ei ole psüühilise hälbega, vaid on lihtsalt mingil muul põhjusel teo, mida ühiskonnas loetakse kuriteoks, toime pannud. Näiteks afekti seisundis, kus inimene ei suuda aru saada, mida teeb, kaitseks oma lähedastele või neile endile suunatud ründe vastu. Samuti mitte kõik psüühiliste hälvetega inimesed ei pane kuritegusid toime. Eristada tuleb siin psühholoogilisi, sotsiaalseid hälbeid; omaette teema on

---

⁹⁷ L. Auväärt (1997), lk 136.

⁹⁸ L. Auväärt (1997), lk 136.

⁹⁹ L. Auväärt (1997), lk 136.

¹⁰⁰ M. Kreegipuu. Isiksusepsühholoogia. Toim. J. Allik, A. Realo, K. Konstabel. Tartu, 2003, lk 110.

¹⁰¹ L. Auväärt (1997), lk 137.

erinevad patoloogiad (haiguslikud hälbed), mis annavad hoopis teise värvingu ja tõlgenduse sotsiaalselehälbele.

Põhilise hälbena nimetatakse kirjanduses psühhopaatiaid. Psühhopaatia on psüühikahäire, mille põhitunnuseks on väärustunud tunde- ja tahteelu ning suhtlemislaad. Psühhopaatia võib olla kaasasündinud või kujuneda ebasoodsate välistegurite mõjul lapseas. Briti psühhiaatrid ütlevad, et psühhopaadid ei suuda tõlgendada hirmuga seotud emotsioone, seega puudub neil empaatia võime.¹⁰² Tänapäeva psühholoogilises kirjanduses käsitatakse empaatiat kui võimet osa võtta teise inimese tundemaailma või võimet osa võtta teise emotsionaalsest elust, jagades tema elamusi.¹⁰³ See võib olla kas kaasasündinud või hilisemas elus läbielatud trauma tagajärg ajule. Sellest tulenevalt suudavad psühhopaatid inimesed ilma kahetsustundeta toime panna julmi tegusid.¹⁰⁴

Kevin Wilson Kanadast Dalhousie Ülikoolist on teinud tudengitega katseid, mille tulemusel sõnas, et psühhopaatidel on hästi välja arenenud oskus leida inimrühmast üles need kõige haavatavamad isikud. Ta toob paralleeli loomariigiga, kus näiteks lõvid keskenduvad samuti kõige kergemini kättesaadavamale loomale. Wilson leiab katsetulemuse põhjal, et psühhopaatia on seotud teatavat laadi röövloomaliku mäletüübiga, mida selle kõrvalekaldega inimesed võivad oma ohvrite väljavalimiseks rakendada.¹⁰⁵

J. Kozarska-Dworska toob psühhopaatia iseloomustamiseks järgmised tunnused: emotsioonide puudulikkus, meeleolu vähene plastilisus, emotsioonide domineerimine, integratsiooni puudumine keskkonnaga, puudulik kohanemine ühiskonnaga.¹⁰⁶

---

¹⁰² Psühhopaatide aju ei reageeri hirmu väljendavatele näoilmetele. Toim. Inna-Katrin Hein PM online. Tarbija24, 04.12.2006. Arvutivõrgus: http://www.tarbija24.ee/061206/esileht/olulised_teemad/tarbija24/tervis/232339.php, 13.03.2013.

¹⁰³ A. Lunge. Emotsioonide psühholoogia. Tallinn, 1980, lk 105.

¹⁰⁴ Psühhopaatide aju ei reageeri hirmu väljendavatele näoilmetele. Toim. Inna-Katrin Hein PM online. Tarbija24, 04.12.2006. Arvutivõrgus: http://www.tarbija24.ee/061206/esileht/olulised_teemad/tarbija24/tervis/232339.php, 13.03.2013.

¹⁰⁵ P. Ennet. Kuidas psühhopaat ohvri leiab. Horisont 28.11.2008. Arvutivõrgus: <http://www.horisont.ee/node/801>, 13.03.2013.

¹⁰⁶ L. Auväärt (1997), lk 137.

Psühhopaatia erivormiks on kriminaalne psühhopatoloogia. Sellise patoloogia tekkepõhjusti näeb W. McCord eelkõige geneetilistes anomaaliates (YY kombinatsioon), hormoonilistes häiretes, konstitutsionaalsetes faktorites, mõningates orgaanilistes haigustes, kõrgeenenud füsioloogilises erutuvuses, vanemate, eriti isa psühhopaatias. Z. Sokolik'i arvates tunneb psühhopaat ja on omaks võtnud ühiskonnas valitsevad moraalinormid, kuid neid norme ei ole ta omandanud piisavalt ja teatud isikute suhtes on valmis neist üle astuma, et saavutada enesetunnustust. Psühhopaadi südametunnistus on väga muutuv. Teatud perioodil puudub tal igasugune süütunne ja siis paneb ta toime üleastumisi ja kuritegusid. Seejärel aga saabub südametunnistuse piinade periood. Impulsiivsed teod ei allu sisemisele kontrollile. Pingsituatsioone võib psühhopaat lahendada ainult agressiooniga, ühiskonnavastaste ja amoraalsete tegude toimepanemisega, kuid ei suuda mõista nende tagajärgi. Kuritegude toimepanemine ei ole mitte ainult pinge mahavõtmise vahendiks, vaid peegeldab ka emotsionaalsete probleemide ületamise mehhanisme. Sellist psühhopaatia tekkimist seostatakse perekonnaga.¹⁰⁷

Psühhopaatilist inimest nimetatakse ka asotsiaalseks isiksuseks. J. Jaroszynsi on toonud selliste isiksuste tunnused:

- pikaajaliste abielusidemete puudumine;
- võimetus näha ette oma tegude tagajärgi;
- võimetus näha praktilisi järeldusi olemasolevatest kogemustest;
- oluliste hüvede puudumine;
- vahelduv, lühiajaline keskendumine;
- tormiline tegutsemine vahetu eesmärgi kiireks saavutamiseks ja sellest loobumine väiksemagi takistuse puhul;
- enesekontrolli puudumine, võimetus end kriitiliselt vaadata, võimetus ebaedu kriitiliselt hinnata.¹⁰⁸

---

¹⁰⁷ L. Auväärt (1997), lk 137.

¹⁰⁸ L. Auväärt (1997), lk 138.

Psüühilised anomaaliad avaldavad olulist mõju seksuaalsele suhtumisele, seksuaalsetele suhetele ja inimese käitumisele, tema soolise rolli positsioonile. Nende anomaaliate mõjust seksuaalkuritegudele võib välja tuua järgmised aspektid:

- alates inimese esimestest eluaastatest võivad psüühilised anomaaliad takistada adekvaatsete sooliste rollidega seotud hoiakute tekkimist ja arengut ning enese tunnetamist seksuaalsete suhete võrdväärse osanikuna;
- piiripealsed psüühikahäired segavad normaalsete, sotsiaalselt heakskiidetavate suhete kehtestamist vastassugupoolega. Siin on negatiivseks rollimängijaks debiilsus. Debiilikutel on mõtlemine ja kõne häiritud, vaimne areng maha jäänud, sõnade teadmiste varu väike, sõnade ebaõige ütlemine, kõnedefektid, neil puuduvad paljud vajalikud teadmised. Nende liikumine on aeglane, liigutused on nurgelised, üheülbalised, miimika ja pantomiimika monotoonne. Neile on iseloomulik tuim maskitaoline nägu, vahel on moonutatud kolju kuju, välimus on korratu. Kõik see takistab normaalsete suhete loomist naiste ja neidudega. Võib esineda pilkeid. Seega puuduvad debiilikutel sagedamini kui tervetel inimestel võimalused rahuldada oma seksuaalvajadusi normaalsel teel;
- psüühikahäired nõrgendavad tahtemehhanisme, viies inimesi kuritegeliku käitumiseni, sageli vägistamiseni. Seksuaaltungi rahuldamine ei läbi neil sotsiaalsete normide kontrolli ja seepärast on tee seksuaaltungi tekkimisest kuni selle rahuldamiseni lühem. Nende teod ise aga on küllaltki primitiivsed, vahel ka ootamatud, need on toime pandud hetke mõjul ja läbimõtlematud enamasti, kuriteo jälgi üldiselt ei peideta;
- psüühikahäiretega isikud on küllaltki vastuvõtlikud sisendamisele, seega on nende kaasatõmbamine grupiviisilistesse vägistamistesse kerge.¹⁰⁹

Emotsioonide olemuse kohta on psühholoogias välja toodud kaks vaadete liiki. Esimese kohaselt on emotsioonid vaid teadvuse sekundaarsed seisundid, mis sõltuvad tunnetustegevusest, kujutlustest. Teiste vaadete järgi on emotsionaalsed protsessid primaarsed ja iseseisvad ning neil on seos organismi bioloogiliste funktsioonidega.¹¹⁰

---

¹⁰⁹ L. Auväärt (1997), lk 138-139.

¹¹⁰ A. Lunge (1980), lk 9.

Emotsioonideks nimetatakse inimese poolt läbielatud suhtumist maailma ja iseendasse, seega objektiivse tegelikkuse peegelduse vormi. Kitsamalt mõeldakse emotsioonide all lühiajalisi elamusi. Emotsioonid tekivad orgaaniliste vajaduste (toidu, elamu, une jt) rahuldamise või mitterahuldamise korral, samuti siis, kui inimene vahetult reageerib ümbritseva maailma esemetele ning nähtustele.¹¹¹

Emotsioonidel on oma iseloomulikud funktsioonid: hindav, motiveeriv ehk ajendav, tähelepanu- ja mälu funktsioon.¹¹²

Emotsionaalsust on alati peetud isiksuse oluliseks jooneks. Iseloomustades isiksust temperamendi järgi, viitab S. Rubinštein sellele, et erinevate naturide – sentimentaalsete, puhtemotsionaalsete, kirglike – tegevus on otseses sõltuvuses nende „mina“ seisundist ja sellest, kuidas nad elavad üle suhtumist ümbritsevasse tegelikkusesse. See suhtumine võib olla passiivne ja kaemuslik, võib kaotada tegevusliku sunduse, kirglikelatuuridel aga muutuda pingeliseks ja tormakaks tegevuse indikaatoriks.¹¹³ Sellest tulenevalt võib öelda, et emotsionaalsed inimesed on need, kellel on emotsioonid domineerivad muu üle. Kuna eelnevalt sai öeldud, et kirglikelatuuridel võib emotsioonide läbielamine olla indikaatoriks tormakale tegevusele, leiab autor, et ka see võib olla üks kuriteo toimepanemise põhjustaja. Isik elab lapsena üle näiteks verepilastuse, mis mõjutab teda emotsionaalselt väga tugevalt, süübib talle mällu ning selle baasil võib ta täiskasvanuna panna toime samasuguse teo.

Emotsioonide domineerimise osas on antud töö autor seisukohal, et kuna enamasti on naised need, kellel domineerivad käitumises emotsioonid, siis jääb segaseks, miks on enamik seksuaalkurjategijaid mehed. Lahendusena sellele probleemile on autor jõudnud järeldusele, et meessoost seksuaalkurjategijad peavad olema sel juhul naiselikumad kui ülejäänud mehed. Nende arenemisele selles suunas võib olla aidanud kaasa asjaolu, et perekonnas domineerib ema või on isikul puudu vennast või isa näol eeskujust, tal on näiteks mitu õde ja ta on lastest ainuke poiss või isa ja poja vahel puudub lähedasem side, puudub pisav hulk poistest sõpru, kellega rohkem lävida. Esimene kahest asjaolust on tõesti tõsiseltvõetav, kuna naiste arvuline

---

¹¹¹ A. Lunge (1980), lk 22.

¹¹² A. Lunge (1980), 26-27.

¹¹³ A. Lunge (1980), lk 102.

või autoritaarne ülekaal peres võib mõjuda mehelikkuse arengule. Kindlasti ei saa ka kahelda teise variandi tõsiduses, sest vanemad on siiski need, kes meist isiksused voolivad ning kui pojalt jääb isa rollimudelid puudu, võibki temast saada naiselikum mees. Selle arutluse lõpuks aga ei saa mainimata jätta, et kõigist naiselikumatest meestest ei saa kurjategijaid.

Enamasti esineb psühhopaatiat meeste seas. Naispsühhopaate, nagu ka seksuaalkurjategijaid, kohtab suhteliselt harva.¹¹⁴

Meessoost psühhopaadi näitena on sobiv tuua eelmise sajandi kardetuima ja julmima seksuaalkurjategija Andrei Tšikatilo, kes pani oma kuriteod enamasti toime pingeseisundite ajal. Ta on oma ülestunnistuses öelnud, et tegi nii võikaid tegusid seetõttu, et kandis endas viha aga leidnud viisi seda maandada.¹¹⁵

Selle osa kokkuvõtteks võib öelda, et psühhoanomaaliatega inimesed on võõrandunud sotsiaalselt heakskiidetud väärtustest ja väikestest gruppidest enam kui terved inimesed. Nad on välja lülitatud normaalsest suhtlemisest ega ole mikrokeskkonda adapteerunud. See toimub aga sellepärast, et neil on küllaltki nõrk adapteerumisvõime ning sageli lükkab keskkond nad ise eemale.¹¹⁶

---

¹¹⁴ S. Kõiv. Jüri Saar: kuritegevusega vara alustamine ennustab pikka karjääri. Postimees 19.06.2008. Arvutivõrgus: <http://www.postimees.ee/200608/esileht/arvamus/337545.php>, 13.03.2013.

¹¹⁵ G. Ilves (2000), lk 163.

¹¹⁶ L. Auväärt (1997), lk 138-139.

Kokkuvõte

Antud bakalaureusetöö eesmärgiks oli uurida, millised on Eesti karistusseadustikus karistatavad teod, mis puudutavad seksuaalelu, kaasates sinna alaealisi, millised on karistused kohtulahendite analüüsi raames leitud lahenditest ning isikulistest aspektidest nendes ning millised aspektid inimese elus võivad viia seksuaalkuritegude toimepanemisele.

Uurimusest selgus, et karistatavaid tegusid alaealiste suhtes on karistusseadustikus kahes erinevas peatükis, millest üks käsitleb seksuaalse enesemääramise vastu toime pandud kuritegusid ning teine konkreetselt kuritegusid alaealiste vastu. Kuriteo liike käsitleti lähemalt ka karistusseadustiku kommenteeritud väljaande abil, millest selgusid käsitletud kuritegude puhul rünnatavad ja kaitstavad hüved. Kohtulahendite uurimus tõestas, et kõik avastatud isikud võtsid süü omaks ning läksid kergemat vastupanu teed ning kogu protsess toimus kokkuleppe menetluses. See tähendab aga, et kõik isikud said endale elu lõpuni märgi külge, et nad on kriminaalkorras süüdi mõistetud kuritegude eest, milles kannatajaks on alaealised, olenemata sellest, et nad said kergema karistuse. Alaealiste seksuaalne areng on õiguslikult reguleeritud ja kaitstud.

Uurimuses leiti ka käitumuslik muster seoses toimepandud teo ja vanuse vahel: alla 30 aastaseid süüdistati mittekontaktsete süütegude eest, vanemaid kui 30 aastaseid pigem kontaktsete süütegude eest.

Bakalaureusetöös on lähemalt selgitatud pedofiilia mõistet ning selle olemust. On leitud, et pedofiilia on ebanormaalne seksuaalne huvi lapse- ja alaealiste vastu. Ei ole aga selgust, miks see nii on. Ei ole tõestatud, et tegemist on kaasasündinud hälbega ega ka ainult välisteguritest tuleneva hälbega. Üks, millega antud töö autor nõus on, on see, et lapsena seksuaalselt kuritarvitatud lapsed võivad oma traumast mitte välja tulla ning nende maailmavaade on niipalju moonunenud, et nendest saavad ka pedofiilid. Pedofiil võib olla ise kunagine ohver.

Lõpetuseks on uuritud, miks isikud jõuavad selleni, et panevad toime seksuaalkuritegusid. Aspektid selleks on nii isiku sisesed kui ka välised tegurid.

Üks aspekt on agressiivsus inimeses. Reeglina on mehed naistest agressiivsemad – oma osa selles on kindlasti ka loodusel: mehed on ürgsest ajast peale olnud kütid ja sõdijad, mis eeldas ja samas produtseeris agressiivsust. Agressiivsus tundubki olevat midagi ürgset, mis inimestel ilmneb, kui teadvus ei suuda situatsiooni kontrollida: parim kaitse on rünnak.

Teine aspekt seksuaalkuritegude toimepanemisele mõjuvatest asjaoludest on perekonnasisene halb mikrokliima, milles laps on kas langenud seksuaalse kuritarvitamise ohvriks või on peresisene õhkkond lapse arengule halb, lapse eest hoolitsetakse halvasti (puudub piisav järelevalve) või ilmneb ülehoolitsemine (lapsele võimaldatakse liiga palju tähelepanu ja üleolekut vanemate suhtes). Lapsevanemate ajapuudus tegelemaks lapsega mõjub halvasti, sest sõpruskond, mis tekib, ei pruugi olla hea, kui laps on omapead suure osa ajast. Samuti on palju pere olmelisest olukorrast.

Kolmas ning siinkirjutaja arvates kõige raskem aspekt on isiksuse patoloogiline areng. Erinevad patoloogiad võivad olla kaasasündinud või areneda noorukieas. Nagu töös on mainitud arvatakse, et pedofiilia võib olla kaasasündinud. Seda väidet ei ole seni suudetud tõsikindlalt ei tõestada ega ümber lükata. Kahjuks ei ole võimalik patoloogilisi hälbeid sotsiaalsete meetmetega “ravida”, selleks on siiski vajalik meditsiiniline ravi, kas siis psühhiaatrikliinikutes või kodus, kuid kellegi järelevalve all. Noorukieas arenevates patoloogiates on enamasti asjaoluks, et laps pole arenenud normaalses keskkonnas või on sattunud täiskasvanu poolt seksuaalse väärkohtlemise ohvriks ning vaade maailmale on niivõrd moondunud, et ta ei oskagi teisiti käituda.

Enamus põhjusi, mis viivad inimese seksuaalkuriteoni, algavad kodust: laps on olnud kas (seksuaalse) väärkohtlemise ohver, pole talle väärtusi õigesti selgeks tehtud, pole peresisesed väärtused ühiskonnas levinuga samad, laps on jäetud omapäi või on ta ära hellitatud, millega samuti väärtushinnangud võivad väärastuda.

Et meie ümber oleks vähem seksuaalkurjategijaid, peame oma lapsi ja lähedaste lapsi silmas pidama, nendest hoolima, selgitama neile väärtusi, mida tuleb hinnata ja hoida. Samuti ei tohi unustada, et isikutel, kes osutavad lastele kahtlaselt palju tähelepanu või on lapsel Interneti keskkonnas kahtlased vestluskaaslased, nende tausta võiks uurida, sest kõikide pedofiilide nimed on avalikult kohtulahendites olemas, kui nad on varem süüdi mõistetud. Hea on tõdeda, et pedofiilia avalikustamine ja uurimine laste enda huvides on saamas aina rohkem kajastust ning tegutsemist.

Sexual offenses against under age and the influencing aspects of committing them

Summary

The aim of this paper was to examine, what kind of offenses are criminalized in Estonia these are committed against underage children. What are the punishments in court decisions, that were researched and what kind of aspects in a person's life can take him/her to committing the sexual offence.

In the research was found, that offenses against children in the Penal Law are in two different chapters. The types of offences were treated more closely also with help of Commented issue of Penal Law, from which was cleared what were the assaulted and guarded benefits. The research on court orders proved, that all persons agreed with accusations, so they could have lighter penalty in agreement procedure. This means, that every singel one got themselves a so called badge of pedophile for rest of their lives. The development of minors is legally regulated and guarded; the deviations of sexual behavior (in the case of minors too) are prescribed in Penal Law. Persons under 30 years did not commit offenses that required real contact with the minors, but over 30 years old that patters was found.

In the second chapter of the work was more specificly described the concept ant nature of pedophilia. If found, that pedophilia is unnormal sexual interest for children. But there is no proof either it is congenial or a result of extrenal factors. The thing, with which the author of this paper agrees, is that child who has been abused as a child, could not overcome this trauma and become pedophile as well. So the pedophile can be former victim.

In the last chapter were examined the reasons, why people arrive to the point where they commit sexual offences. Aspects can be internal or external.

One aspect is aggression in human. Ordinarily are men more aggressive than women – nature has its own part in it: from aboriginal times have men been soldiers and hunters that assumed and also produced aggression. Aggression seems to be something aboriginal that appears in human, when consciousness can not control the situation. Best defense is attack.

The second aspect that impacts committing sexual offences is bad microclimate in family, in which a child is victim of sexual harass or is the climate in family bad for development of the child. Parents do not take good care of their child, or care too much, so they spoil it. When parents have no time for their child, it has bad impact, because friends can be bad influence when children are most of the time alone.

The third and also the most difficult aspect is pathological development of a person. Different pathologies can be congenital or developed in youth. As has been said in the research there are thoughts that pedophilia can be also congenital. There is no prove or disprove to this statement. Unfortunately are pathological deviations untreatable with sociological measures, medical cure is needed for this in psychiatry clinics or at home, but under supervision of someone. In the case of pathologies that developed in youth can be, that child is not grown in normal environment or has appear to be victim of an adult and with that is his/her vision of the world so damaged, so he/she cannot behave otherwise.

The most reasons that bring a person to committing sexual offenses begin at home: a child is a victim of sexual offense, values are not thought to the child, values inside the family are not the same as in society, the child is left alone or spoiled, that can also cause deviant values.

To have less sexual offenders should we keep an eye on our children and on children of our close persons, care about them, explain them values that must be thought highly and sustained. Also we cannot forget, that we can check the background of the persons, who pays too much attention to our children either in real or via Internet, because all names of former pedophiles are available to us. It is good to point out, that people pay more attention to pedophile theme, so there is more news, who is convicted for crimes like this.

Kasutatud kirjandus

1. Alaver, P. Pedofiilid: olemus ja käitumise iseärasused. Lõputöö. Tallinn, 2006.
2. Aura, S. Seksuaalsus Lõuna-Aasia hinduismi mõjualas. – Seksuaalsus eri kultuurides. Kustannus Oy Duodecim, 2008.
3. Auväärt, L. Õigusseksuoloogia. Tallinn, 1997.
4. Dsiss H. Kodu kui õigushoiakute kujunemise keskkond. – Õigus. Psühholoogia. Sotsioloogia. Koost. L. Auväärt. Tartu, 2000.
5. Elomaa, J. Katoliiklik kirik ja inimese seksuaalsus. – Seksuaalsus eri kultuurides. Toimetaja P. Brusila. Kustannus Oy Duodecim, 2008.
6. Encyclopedia of mental disorders. Arvutivõrgus: <http://www.minddisorders.com/Ob-Ps/Pedophilia.html#ixzz2OGxg86p3>. 22.03.2013.
7. Ennet, P. Kuidas psühhopaat ohvri leiab. Horisont 28.11.2008. Arvutivõrgus: <http://www.horisont.ee/node/801>, 13.03.2013.
8. Hajjar, A. Seksuaalsus ja intiimsus islamis. – Seksuaalsus eri kultuurides. Kustannus Oy Dudecim, 2008.
9. Hallenberg, H. Seksuaalsus islamimaades. - Seksuaalsus eri kultuurides. Toim. Kustannus Oy Duodecim, 2008.
10. Ilves, G. Tung tappa. Tallinn, 2000.
11. Järvis, P. «Pealtnägija» eksperiment paljastas alaealisest huvitunud perverdid. Postimees, 14.12.2011. Arvutivõrgus: <http://www.postimees.ee/669570/pealtnagija-eksperiment-paljastas-alaealisest-huvitunud-perverdid/>, 09.03.2013.
12. Kalikova, N. Pedofiilia arsti pilguga. 28.06.2006. Õhtuleht. Arvutivõrgus: www.ohtuleht.ee/200548, 03.03.2013.
13. Kaljuvee, A. Pedofiilia – laste „armastamine“ väljakannatamatul moel. 22.05.2007. Eesti Päevaleht. Arvutivõrgus: www.epl.ee/news/melu/pedofiilia-laste-armastamine-valjakannatamatul.moel.d?id=51088008, 03.03.2013.
14. Kasala, I.-K. See suur saladus – ortodoksse kiriku seisukohti seksuaalsuse küsimustes. Seksuaalsus eri kultuurides. Kustannus Oy Duodecim, 2008.

15. Kenkmann, P. Hälbekäitumise teoreetilised seletused. – Õigus. Psühholoogia. Sotsioloogia. III. Koost. S. Kaugia. Tartu, 2003.
16. Kenyon, T. Internet Sexual Predators 15. veebruar 2007.a. Arvutivõrgus: http://sexual-abuse.suite101.com/article.cfm/internet_sexual_predators, 22.03.2013.
17. Kivisaar, M. 26. Käitumise geneetiline kontroll. Arvutivõrgus: http://www.ebc.ee/loengud/maia_gen/GEN_25_28.htm, 13.03.2013.
18. Kõiv, S. Jüri Saar: kuritegevusega vara alustamine ennustab pikka karjääri. Postimees 19.06.2008. Arvutivõrgus: <http://www.postimees.ee/200608/esileht/arvamus/337545.php>, 13.03.2013.
19. Kreegipuu, M. Isiksusepsühholoogia. Toim. J. Allik, A. Realo, K. Konstabel. Tartu, 2003.
20. Kuiv, K. Lapse väärkohtlemine II. Tartu, 2007.
21. Kurm, M, Ploom, T. Karistusseadustik. Kommenteeritud väljaanne. Koost. J. Sootak, P. Pikamäe. Tallinn, 2009.
22. Laiti, M. Mustlaskultuur. – Seksuaalsus eri kultuurides. Kustannus Oy Duodecim, 2008.
23. Lunge, L. Emotsioonide psühholoogia. Tallinn, 1980.
24. Pöld, T. Motomees Ain Krist istub seksuaalkuritegude eest vangis. Postimees, 22.10.1009. Arvutivõrgus: <http://www.postimees.ee/?id=178378>, 02.03.2013.
25. Psühhopaatide aju ei reageeri hirmu väljendavatele näoilmetele. Toimetaja Inna-Katrin Hein Postimees online. Tarbija24, 04.12.2006. Arvutivõrgus: http://www.tarbija24.ee/061206/esileht/olulised_teemad/tarbija24/tervis/232339.php, 13.03.2013.
26. Retsidiivsus. KESA-Mauritius 2007.
27. Rootsist tabati lasteaiaõpetajast pedofiil. Toimetaja K. Zukker. Postimees 02.12.2009. Arvutivõrgus: <http://www.postimees.ee/?id=195813>, 13.03.2013.
28. Saar, J. Kriminaalpsühholoogia. Tallinn, 2007.
29. Sootak, J. Karistusseadustik. Kommenteeritud väljaanne. Koost. J. Sootak, P. Pikamäe. Tallinn, 2009.
30. Sulbi, R. Otsitakse pedofiili ohvreid. Postimees 15.10.2009. Arvutivõrgus: <http://www.tallinnapostimees.ee/?id=175731>, 13.03.2013.
31. Tamm, M. Endist lastekaitsjat Kaur Hansonit süüdistatakse pedofiilias. Postimees, 26.11.1009. Arvutivõrgus: <http://www.postimees.ee/?id=193149>, 13.03.2013.

32. Tugikeskus: pedofiilia võib olla kaasasündinud. Toimetaja E. Henno. Postimees 27.11.2009. Arvutivõrgus: <http://www.postimees.ee/?id=194026>, 03.02.2013.
33. Tuovinen, L. Kodune luterlus soomlase argipäevaelus. – Seksuaalsus eri kultuurides. Toim. Kustannus Oy Duodecim, 2008.

Kasutatud normatiivmaterjal

34. KarS, RT I 2001, 61, 364; 2009, 39, 261.

Kasutatud kohtulahendid

35. 1-11-12423
36. 1-12-1075
37. 1-12-3539
38. 1-12-4787
39. 1-12-5402
40. 1-12-5642
41. 1-12-5974
42. 1-12-6471
43. 1-12-8156
44. 1-12-9895
45. 1-12-11607
46. 1-12-9765
47. 1-12-7514
48. 1-12-3216
49. 1-12-5931
50. 1-13-886
51. 1-13-58
52. 1-12-11724
53. 1-12-11765
54. 1-12-11608
55. 1-12-6350
56. 1-12-9674
57. 1-12-6767

- 58. 1-12-8783
- 59. 1-12-8710
- 60. 1-12-6655
- 61. 1-12-6755
- 62. 1-12-4537
- 63. 1-12-5083
- 64. 1-12-5083
- 65. 1-12-1475
- 66. 1-12-886
- 67. 1-12-970
- 68. 1-11-14389
- 69. 1-12-801
- 70. 1-12-868
- 71. 1-12-12500
- 72. 1-12-6754
- 73. 1-12-9525
- 74. 1-12-8137
- 75. 1-12-4202
- 76. 1-11-14440

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina _____ Ragne Piirits _____

(*autori nimi*)

(sünnikuupäev: 01.03.1987.a)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose
**SEKSUAALKURITEOD ALAEALISTE VASTU JA NENDE TOIMEPANEMIST
MÕJUTAVATEST TEGURITEST,**

(*lõputöö pealkiri*)

mille juhendaja on *dr iur* Silvia Kaugia _____,

(*juhendaja nimi*)

- 1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
  - 1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
  3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, __06.05.2013.a__ (*kuupäev*)